

A Fővárosi Ítéltábla a Dienes Tamás jogtanácsos (**felperesi képviselő címe**) által képviselt **felperes neve** „f.a.” (felperes címe) felperesnek, a Solt Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**) által képviselt **alperes neve** (**alperes címe**) alperes ellen, szolgáltatás visszakövetelése iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. február 28. napján kelt, 25.G.40.927/2011/11. számú ítélete ellen az alperes által előterjesztett fellebbezés folytán a 2012. október 19. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 100.000 (Százezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság 11. sorszámú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 3.099.565 forint tőkét, és annak 2011. augusztus 26. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegének megfelelő mértékű késedelmi kamatot, valamint 150.000 forint perköltséget, tovább az államnak - külön felhívásra - 185.900 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és az alperes 2009. január 13. napján hitelszerződést kötöttek, amely alapján az alperes 2.800.000 forint hitelt nyújtott a felperes részére az ... forgalmi rendszámú, ... típusú gépkocsi megvásárlásához. A hitelszerződést az alperes 2010. szeptember 15. napján felmondta és vételi jogát gyakorolta, majd 2010. szeptember 21. napján a gépkocsit birtokba vette. Az alperes a gépkocsit 2010. november 18. napján

értékesítette a J. Kft. részére 3.310.000 forint vételár ellenében. Az alperes a felperes hiteltartozásának elszámolását követően 210.435 forintot utalt át.

A felperes 2011. január 10. napjától felszámolás alatt áll, a felszámolási eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztésének időpontja 2010. július 6. napja volt. A felszámolási eljárásban a felszámoló összesen 22.751.386 forint határidőn belül bejelentett követelést vett nyilvántartásba. A felperes felszámolója 2011. február 7. napján levélben megkereste az alperest a perbeli gépkocsival kapcsolatos dokumentáció megküldése iránt, amelynek az alperes 2011. február 16. napján kelt levelével eleget tett.

A felperes a 2011. május 10. napján előterjesztett keresetlevelében kérte, hogy a bíróság a Cstv. 40. § (2) bekezdése alapján kötelezze az alperest az átvett gépkocsi visszaadására. Utóbb keresetét módosította, és az alperes 3.099.565 forint és annak 2011. augusztus 26. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperes előnyben részesült, amikor a felperes a társaság egyetlen likvid vagyontárgyát átadta részére, továbbá, hogy a gépjármű-kereskedelem nem tartozik a felperes tevékenységi körébe, ezért a jogügylet nem minősül a rendes gazdálkodás körébe tartozó szolgáltatásnak. Kitért arra, hogy az adós nem tett eleget az iratátadási kötelezettségének, ezért a perbeli ügylet iratait csak akkor ismerte meg, amikor azokat az alperes a 2011. február 16. napján kelt levelében a felszámoló részére megküldte.

Az elsőfokú bíróság összefoglalta az alperes ellenkérelmét, amelyben a kereset elutasítását kérte. Előadta: a perbeli gépkocsit az alperes értékesítette, amelyről a felperes felszámolója is tudomással bírt, mivel a vételár-különbözetet átvette. A felperes követelését határidőn túl érvényesíti, mert a felszámoló 2011. február 7. napján már tudott a perbeli szerződésről, azonban keresetlevelét a törvényben előírt 90 napos határidőn túl terjesztette elő. Hangsúlyozta, hogy a gépkocsi tulajdonjogát a hitelszerződésben kikötött vételi jog alapján jogszerűen szerezte meg, majd az értékesítést követően elszámolt a felperessel. A vételi jog gyakorlása nem meríti ki a Cstv. 40. § (2) bekezdésében foglaltakat, illetve annak alapján csak a szolgáltatás visszakövetelése lehetséges, és ez nem terjed ki a szolgáltatás helyébe lépő értékre. Hangsúlyozta azt is, hogy a gépkocsi átadásával nem valósult meg az alperes mint hitelező előnyben részesítése, mivel nem esedékesség előtti teljesítés történt.

Az elsőfokú bíróság a keresetet nem találta alaposnak.

Idézve a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 40. § (2) és a Pp. 164. § (1) bekezdését megállapította, hogy a felperes kereseti kérelmében a Cstv. 40. § (2) bekezdése szerinti visszakövetelési jogot kívánta érvényesíteni. Mindenekelőtt az alperes elévülési kifogását vizsgálva, a Cstv. 40. § (1) bekezdésében írt határidő tekintetében megállapította, hogy a felszámolás 2011. január 10. napjára eső kezdő időpontjához képest a 90 napos szubjektív határidőn túl terjesztette elő keresetlevelét, ezért a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte ennek bizonyítása, hogy a perbeli ügyletről a felszámoló mikor szerzett tudomást. A rendelkezésre álló adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felszámoló 2011. február 7. napján kelt levelében hívta fel az alperest az ügylettel kapcsolatos dokumentáció

megküldésére, amelynek az alperes nem vitatottan a 2011. február 16. napján írt levelével tett eleget. Értelmezése szerint a Cstv. 40. §-ának alkalmazásában tudomásszerzésnek azt az időpontot kell tekinteni, amikor a felszámoló valamennyi, az esetleges igényérvényesítés alapjául szolgáló adat birtokába kerül. A határidő megnyíltának szempontjából tehát nem annak az időpontnak van jelentősége, amikor a felszámoló tudomást szerez a szerződéskötés tényéről, hanem annak, hogy mikor jutott hozzá az ügylet megítéléséhez szükséges összes releváns adatot tartalmazó dokumentációhoz. A perbeli esetben ez az időpont akkor következett be, amikor a felperes kézhez vette az alperes által megküldött szerződéses anyagot, ezért az alperes elévülési kifogása nem vezetett eredményre. Utalt arra is, hogy a felszámoló nyilatkozata szerint az adós társaság vezetője nem tett eleget iratátadási kötelezettségének, ezért ezek az iratok a felszámolónak egyébként nem álltak rendelkezésre.

Az elsőfokú bíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy fennállnak-e a Cstv. 40. § (2) bekezdésében írt visszakövetelés feltételei. Hangsúlyozta, hogy a Cstv. 40. § (2) bekezdése érvényes szerződés jogszerű teljesítésével kapcsolatos visszakövetelési jogot biztosít a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetére, ezért a per eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak az alperes által előadott körülménynek, hogy az alperes a gépkocsit vételi jogának szerződésszerű gyakorlásával szerezte meg.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perrel érintett szolgáltatást a felperes nem vitásan a felszámolás iránti kérelem bíróságra történő beérkezését követően nyújtotta, illetve, hogy a szolgáltatás nyújtása megvalósította az alperes mint hitelező előnyben részesítését. Kifejtette: akkor állapítható meg egy ügylettel kapcsolatban a hitelező előnyben részesítése, ha a hitelező a felszámolási eljárás eredményeképpen a követeléséhez nem, vagy nem olyan mértékben jutna hozzá, mint az előnyben részesítés folytán. Ebből következően előnyben részesítés nemcsak akkor állapítható meg, ha a teljesítésre esedékesség előtt kerül sor; ez nem feltétele, hanem csak egyik lehetséges tényállási eleme a Cstv. 40. § (2) bekezdésének.

A perbeli esetben a gépkocsi átvételével az alperes követelése teljes mértékben megtérült, míg a többi hitelező igényének kielégítésére a felszámoló nyilatkozata alapján nincs fedezet. Az alperes tehát előnyben részesült a többi hitelezőhöz képest.

Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a gépjármű adásvétele nem tekinthető a felperes rendes gazdálkodása körébe tartozó ügyletnek, mivel az nem tartozott az adós tevékenységi köréhez, illetve nem állt okszerű kapcsolatban üzletszerű tevékenységével. Végül abban kellett állást foglalnia, hogy a Cstv. 40. § (2) bekezdése csak a konkrét szolgáltatás vagy a helyébe lépő érték visszakövetelését is lehetővé teszi-e. Kifejtette, hogy a Cstv. 40. § (2) bekezdése a hitelezővédelmi célok érvényesülését a hitelezők egymás közötti viszonyában biztosítja. A jogszabályhely célja, hogy a hitelezők a Cstv. 57. § (1) bekezdésében írt sorrendben elfoglalt helyüktől függően arányosan részesüljenek a fizetéseképtelenné vált társaság megmaradt vagyonából. Ez a hitelezővédelmi cél abban az esetben teljesül, ha a Cstv. 40. § (2) bekezdésének hatálya alá tartozó teljesítés esetén a szolgáltatott érték visszakerül a felszámolási vagyonba, akár az

eredeti szolgáltatás, akár az annak helyébe lépő érték formájában. Dologszolgáltatás esetében tehát a visszakövetelési jog értelmezése és ezáltal a felszámolási eljárás eredményessége nem függhet attól, hogy a szolgáltatott dolgot a hitelező utóbb elidegenítette-e. A Cstv. 40. § (4) bekezdése kifejezetten meghatározza azon esetek körét, amikor a (2) bekezdés szerint jog nem gyakorolható, azonban a (2) bekezdés alkalmazását nem zárja ki abban az esetben, ha a nyújtott szolgáltatás már nincs meg. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján kötelezte az alperest a perbeli gépkocsi értékének megfizetésére, azzal, hogy az alperes által az elszámolást követően átutalt összeget is figyelembe vette.

Az elsőfokú bíróság ítéletét az alperes támadta meg fellebbezéssel, melyben az ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte.

Azzal érvelt, hogy a Cstv. 40. § (2) bekezdése kifejezetten akként rendelkezik, hogy a hitelező előnyben részesítésének minősül különösen egy tartozás esedékesség előtti kielégítése. Álláspontja szerint az alperest egyáltalán nem részesítette előnyben a felperes, hiszen már az alperes részére sem fizette a törlesztő részleteket. Az alperes és a felperes között az az opciós jog, amely alapján az alperes a követelését biztosította, jóval korábban kelt, mint ahogy az adós cég elleni felszámolási kérelem benyújtásra került, és az alperes ezt a jogát érvényesítette, amely már csak azért sem lehet előnyben részesítés, mert nem esedékesség előtt érvényesítette ezt, hanem a nemfizetés miatti azonnali hatályú felmondást követően.

Arra is hivatkozott, hogy maga a Cstv. védi a biztosítékkal rendelkező hitelezőket, és elismeri a biztosítékkal rendelkező hitelezők esetében, hogy a biztosítékukat érvényesítsék, a zálogjog esetén akár még a felszámolási eljárás alatt is, ebből álláspontja szerint következik az a Csődtörvény által is támogatott jogértelmezés, hogy egy, már a felszámolási eljárást kezdeményező kérelem benyújtását jóval megelőzően keletkezett biztosíték szabályos érvényesítése semmiképpen sem értékelhető a hitelező előnyben részesítéseként.

Megjegyezte: a Cstv. 40. § (2) bekezdése kifejezetten csak a még meglévő szolgáltatás visszakövetelhetőségére vonatkozik, hiszen jelen esetben a már értékesített gépjármű visszaadásának az alperes eleget tenni nem tud, azonban értékének kamatokkal együtt történő visszafizetése még kárt is okoz számára, hiszen az ellenérték nála nem kamatozott, hanem abból az adós tartozását csökkentette. Úgy vélte, a Cstv. nem támogathat olyan jogalkalmazást, amely alapján a bíróság, bár elvileg a többi hitelező érdekében eljárva, egy konkrét hitelezőnek kárt okoz.

A felperes fellebbezési ellenkérelme - kitérve a fellebbezésben felhozottakra - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására és az alperes perköltségben marasztalására irányult.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a döntése alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, s lényegében helytálló az abból levont jogi következtetése is.

E jogi álláspontot - tekintettel a fellebbezésben felhozottakra is - az ítéletábra az alábbiakkal egészíti ki:

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló, 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 40. § (2) bekezdése nem a szolgáltatási kötelezettséget alapító szerződés, jognyilatkozat megtámadására, hanem a nyújtott szolgáltatás visszakövetelésére nyújt jogalapot, azaz a jogügyleti természetűnek felfogott teljesítés joghatásának érvényesülése ellen irányul. Ha a szerződés érvényessége mellett a nyújtott szolgáltatás visszakövetelhető, az a szerződés hatálytalanságát jelenti. Miután a 40. § (2) bekezdése nem rendelkezik arról, hogy a hitelező is visszakövetelheti az adóstól az általa nyújtott szolgáltatást, a hatálytalanság az adós javára egyoldalú. Formálisan mind a 3/2008. polgári jogegységi határozat, mind a Cstv. 40. § (1) bekezdés utolsó mondata („a jogügyletek eredményes megtámadása esetén a Ptk. érvénytelen szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni”) csupán a 40. § (1) bekezdés a)-c) pontjára vonatkozik, a 40. § (2) bekezdése esetén elvileg nem vehető figyelembe. Ugyanakkor, a Cstv. 40. §-ának (2) bekezdésén alapuló hatálytalanság joghatása annyiban azonos az érvénytelen szerződés alapján történt teljesítésével, hogy magát a teljesítést nem lehet joghatályosnak tekinteni, a teljesített szolgáltatást az adós vagyonába tartozónak kell tekinteni, ezért a teljesítés visszakövetelhető. A Cstv. 40. § (2) bekezdésének célja, hogy az adóst - a törvényi tényállásban írt feltételek fennállása esetén - olyan helyzetbe, a teljesítést megelőző eredeti pozícióba hozza, mintha teljesítésre nem került volna sor. Ez az adott körülmények között a nyújtott szolgáltatás értékének megfizetésével érhető el. Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy ha a teljesített dologszolgáltatás természetbeni visszaszolgáltatására a jogosult nem képes, annak értékét köteles az adósnak visszatéríteni.

A Fővárosi Ítéletábra utal arra, hogy a vételi jogot a felszámolás kezdő időpontja után a Cstv. 38. § (4) bekezdése korlátozza akként, hogy a beszámítást kizárja. Az adott tényállás mellett mind a vételi jog gyakorlására, mind a beszámításra a felszámolás kezdő időpontját megelőzően került sor, ugyanakkor a Cstv. 40. § (2) bekezdése idézett szabályának alkalmazására sor kerülhetett.

Az alperes fellebbezésében felhozott, a vételi jog biztosítéki jellegére vonatkozó érvelést az ítéletábra nem fogadta el, ugyanis a Csődtörvény nem tekinti a zálogjoghoz hasonló biztosítéki célú vételi jogot szerződést biztosító mellékkötelezettségnek [Cstv. 49/D. §, 57. § (1) bekezdés b) pont].

A fentiek alapján a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Mivel a fellebbezés nem vezetett eredményre, a másodfokú eljárásban felmerült perköltségét az alperes maga viseli, köteles továbbá a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján megfizetni a felperes jogtanácsosi képviselésével

összefüggésben felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (2) és (5) bekezdése alapján megállapított másodfokú perköltséget [Pp. 67. § (2) bekezdés].

Budapest, 2012. október 19.

Pálné dr. Mikola Júlia s.k.
a tanács elnöke

. Vuleta Csaba s.k.
s.k.
előadó bíró

dr. Farkas Mária
bíró

A kiadmány hiteléül:
(Varga Beatrix)